

Grund til Besskyldning for, men med stadig, uafbrudt og vedvarende Kraft, og enhver Bestræbelse i den Retning skal paa ethvert Stadium af Sagen finde min Understøttelse. Jeg er fuldkommen enig med den ærede foregaaende Taler i, at Love af den Betydning og det Omfang som den foreliggende bedst komme fra Regjeringen, deels fordi den raader over større Kræfter til deres Bearbejdelse, deels fordi den ifølge sin hele Stilling er bedst skikket til at overse samtlige Forhold, overveie alle de modstaaende Interesser og tillige skaffe det, som er blevet dens bestemte Villie, Indgang til de forskjellige Sider. Det vilde derfor vist ikke have glædet Nogen mere end mig, dersom Regjeringen var fremkommen med et Lovforslag om Fæstes Dvergang til Selvelendom, selv om Udsigten til virkelig at naae Maalet maatte have paalagt Sagens Venner den Nødvendighed at finde sig i at opgive deres Ansær i enkelte Punkter; men i ethvert Tilfælde kan Landet og navnlig Bønderstanden ikke længere holdes i den forunderlige Uvisshed om Regjeringens Anskuelse i denne Sag, hvortil man hidtil har svævet. Det vil være i Thingets Grænding, hvorledes Indenrigsministeren forrige Gang, da denne Sag var under Forhandling, forholdt sig som en aldeles neutral Tilskuer; jeg er imidlertid fuldkommen vis paa, at Ingen dybere end Indenrigsministeren, der dengang kun fungerede aldeles interimistisk, erkjender, at dette er en Stilling, som ikke i Længden kan holdes, og at altsaa Regjeringen og navnlig Indenrigsministeren ved Sagens fornyede Behandling bliver nødsaget til at udtale sig aldeles klart og bestemt om dens Forhold til Sagen. Det er ved en Sag af saa stor Vigtighed som denne en politisk og moralisk Nødvendighed, som man ikke paa nogen Maade kan skyde tilside; for mig idetmindste har den en meget stor Vægt, og jeg tillægger det foreliggende Forslag en saa stor Betydning, at det er min Overbeviisning, at hvad der foreligger ikke blot er et brugbart Materiale, hvoraf man kan hente en eller anden Idee til denne Sags Løsning, men at det er et virkelig practisk brugbart Grundlag, som jo ganske vist kan undergaae forskjellige Forbedringer i Enkelthederne, men som dog i

alt Væsentligt er skiftet til at blive Lov i Danmark, og saaledes at bringe den største og talrigste og forsaavidt altsaa i ethvert Tilfælde vigtigste Stand i Landet i fuldkommen Samklang med hele vor sociale Udvikling og med den Grundlov, hvorunder vi Alle staae. (Hør! Hør!)

Esherning: Jeg takker først for den Understøttelse, jeg har modtaget af Medlemmet fra Randers (Ballentin); jeg behøver ikke at takke den sidste Taler; thi han har steds i denne Sag været vor bedste Støtte. Det har været mig klart, at høre det ærede Medlem, der sidder bag ved mig (Rosensørn), bringe denne Sags gamle Historie paa Bane; thi jeg kjender et Medlem her i Salen, der succederede den nuværende Indenrigsminister under saadanne Omstændigheder, at Enhver var berettiget til at troe, at han i denne Sag overtog dennes Arvegodts og Forpligtelser (Hør!), og Ingen havde havt lettere ved at bringe denne Sag for, og efter min Overbeviisning været mere forpligtet dertil end det ærede Medlem, som nu sidder heri Salen og søger at kaste Skylden paa Andre. Det ærede Medlem sagde, at han havde en partiel Kundskab om de Fremskridt, Frivilligheden gjorde; det var godt, at han brugte det Udtryk partiel Kundskab, thi meget partiel maa hans Kundskab være, naar han troer, at der er nogen betydelig frivillig Afløsning, som det i det Hele er værd at tale om. Har det ærede Medlem hørt om frivillig Afløsning paa de betydelige Godser, hvor Regjeringen udøver en saa stor Indflydelse? Hvor mange Godser af den Art have vi ikke, og hvilket Exempel skulde de ikke give paa frivillig Afløsning, naar der skulde være Tale om en saadan? Her er talt nok om Frigjørelse af Lehn for at give Anledning til at sælge dyrt, under Haab om, at den frivillige Afløsning, uden Tvangsloven bagved, skulde blive ved at arbeide; men det er intet stort Fremskridt i Henseende til den frivillige Afløsning. Har Bønden det i sin Bestidelse, som en Anden opstruer og har faaet Frihed til at opstrue paa nye Maader? Nei! det er ingen Frivillighed, og kun derved, at Fæstetvangsloven følger Frivilligheden i Hælene, gjør denne Fremskridt, og det ringe